

WaterPeilingen

Nummer 56

VWG Nieuwsbrief 14 februari 2026

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Bestuur:

Het bestuur vergadert op vrijdag 27 februari, 22 mei en 29 september 2026.

Oproep:

Met een nieuw jaar verzoekt de penningmeester u om uw bijdrage van € 30,- aan de VWG over te willen maken op rekeningnummer: NL 91 INGB 00000 93830. Het spaart de penningmeester veel tijd uit als u dit nog deze maand zou willen doen.

Tip: plaats de overboeking standaard jaarlijks in bij de opdrachten dan heeft u er geen omkijken meer naar.

In 2026 zal er in de excursies aandacht worden besteed aan de overstroming van de grote rivieren. Het voornemen is om aandacht te besteden aan de bouw van het nieuwe gemaal in Hardinxveld-Giessendam.

Over de bestemming in het najaar wordt momenteel nagedacht een van de leden heeft een waardevolle suggestie gedaan die het uitwerken waard is.

Bovendien zal op 5 juni 2026 de vaarexcursie in Maastricht opnieuw worden aangeboden. Deze vaartocht onder de vlag van de VWG zal alleen doorgang vinden als er voldoende belangstelling is (tenminste 35 deelnemers).

Mocht iemand suggesties hebben voor 2027 dan mag u dat laten weten. Inmiddels zijn er twee mooie voorstellen gedaan. Beide voorstellen zullen worden uitgewerkt en mogelijk dat een van de twee dit jaar (2026) zal worden gerealiseerd.

Voor de VoorjaarsExcursie van 2028 zal Zeeland het doel zijn. 2028 herinnert op dat moment aan januari/ februari 1953 maar zou daarnaast een moment moeten zijn om te kijken waar de provincie naar toe wil groeien. Op dit moment spelen er tal van grote uitdagingen die ook de waterwerken en in het bijzonder de toekomst van de Deltawerken raken. Om een voorbeeld te noemen. De Zeelandbrug zal medio 2040 vervangen moeten zijn. De brug wordt veel intensiever gebruikt dan bij de opening. Zwaarder verkeer en meer verkeersbewegingen noodzaken tot tijdig komen van een nieuwe oeververbinding die een belangrijke schakel is tussen Zeeland en Rotterdam.

Ook de Oosterscheldekering en de Haringvlietdam vragen om het toekomstbestendig maken, de veiligheid maar ook de leefbaarheid in de beide stromen.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Algemeen:

Over de VWG. Sinds 2024 is er sprake van een gestage groei van het aantal particuliere leden. Met onze leden zijn wij uiteraard erg blij, u maakt dat het werk van de VWG met de visitekaartjes het magazine TWG en Excursies mogelijk is en blijft, daarnaast lezingen en symposia met het SSF.

Het ledenbestand van de VWG ziet er per 1 februari 2026 als volgt uit:

248 particuliere leden; hoogheemraad- en waterschappen: 21 en 34 archiefinstellingen.

Het zal niet lang meer duren of het 250 ste particuliere lid zal zich aandienen, daar besteden we dan aandacht aan. Mocht u nog iemand in het netwerk hebben waarvan u denkt dat die persoon in aanmerking komt voor een lidmaatschap dan houden we ons aanbevolen.

Voor de digitale nieuwsbrief (WP) geldt dat deze naar meer mailadressen wordt verzonden.

Afscheid

Donderdagmiddag 29 januari werd bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier in Heerhugowaard afscheid genomen van een bijzondere medewerker.

Met het middagsymposium: 'Water, vroeger nu en later' bestaande uit vier bijzonder interessante lezingen, een Liber Amicorum *Aqua et Terra* en een echte hensbeker werd afscheid genomen van historicus Diederik Aten.

Herman Havekes gaf een uiteenzetting over de schaalvergroting die zich de afgelopen 75 jaar heeft voorgedaan tussen 1954 en nu zijn er van de ruim 2.600 waterschappen 21 overgebleven. Ze zijn veel groter maar tegelijkertijd efficiënter geworden. De gemeente Midden Drenthe telt niet minder dan vier waterschappen: Hunze en Aa's, Noorderzijlvest, Wetterskip Fryslan en Drents Overijsselse Delta. Dat zou misschien nog eens onderling geregeld kunnen worden door de gemeente bij een waterschap onder te brengen. Met de 21 hoogheemraad- en waterschappen lijkt een grote herindeling voorlopig niet meer aan de orde te zijn.

Over het Koninkrijk der Nederlanden was recent een uitspraak van de rechtbank wel interessant en vooreerst gericht aan de regering: zorg beter voor Bonaire. Het eiland dreigt door de klimaatverandering op niet al te lange termijn 20% van het grondgebied te verliezen. Herman gaf als advies mee om daar eerst maar eens een waterschap op te richten

Michiel Schreijer, voormalig strategisch beleidsadviseur van HHNK ging in op de weersinvloeden van globaal 2200 v Chr. tot nu. Het lijkt alsof we nu op een kruispunt staan: opwarming, stilvallen van de golfstroom, smelten van de ijskappen op Groenland of zelfs het smelten van ijs op Antarctica. Rekenmodellen geven een wisselend beeld aan voor de gevolgen van de verschillende opties. Een zeespiegelstijging van 2 meter is nog aanvaardbaar voor de Nederlandse kust. Maar bij het volledig smelten van al het ijs van Antarctica blijft er van Nederland weinig over. Eigenlijk was zijn conclusie: 'we weten niet wat er gaat gebeuren'.

Petra van Dam, hoogleraar Water- en Milieugeschiedenis VU Amsterdam, liet de betekenis van historicus Diederik Aten voor de waterstaatsgeschiedenis zien en in het bijzonder die van Noord Holland. Diederik schreef veel artikelen, gaf veel lezingen, schreef mee aan boeken, was lid van de redactie van TWG tussen 1997 en 2017 en is secretaris van de Vrienden van de Hondsbossche.

In al die jaren dat Diederik werkzaam is geweest als historicus was hij een vraagbaak voor velen.

Namens de redactie van TWG bood Maurits Ertsen een historische kaart van het werkgebied van wat nu HHNK is. Een kaart uit het eerste kwart van de 18 de eeuw en gemaakt door Menso Alting.

(Maurits Ertsen bood namens de redactie van TWG een historische kaart aan, afb. ve).

Martin Kuipers, secretaris – directeur van HHNK bood het *Liber Amicorum Aqua et Terra* aan, achttien auteurs leverden hier een bijdrage voor. De auteurs hebben in de lange loopbaan van Diederik op de een of andere manier langer of korter contact met hem gehad.

Dijkgraaf Remco Bosma liet weten dat zijn toespraken door aanvullingen van Diederik een persoonlijke noot kregen, vaak wist Diederik wel toe te lichten om wie het ging en dat maakte dat iemand zelf werd aan- en toegesproken. De dijkgraaf bood de hensbeker met de gravure van het wapen aan.

(de hensbeker die door de dijkgraaf werd aangeboden, afb.ve).

Diederik zelf was enigszins beduusd van al deze blijken van waardering voor zijn werk waarbij hij zijn dank uitsprak voor het feit dat hij altijd de vrijheid had gekregen om zijn werk zo te doen als hij het in de afgelopen 30 jaar heeft gedaan, begonnen bij Uitwaterende Sluizen en na de fusie bij HHNK.

Met een welgemeend en staande ovatie werd er afscheid genomen van zoals Petra van Dam het noemde 'de motor van de waterstaatsgeschiedenis in Noord Holland'.

Nb: in 2013 werd Diederik ridder in de Orde van Oranje Nassau. Deze Koninklijke Onderscheiding ontving hij uit handen van de burgemeester van Graft – De Rijk Ria Oosterop van Leussen als dank voor het systematiseren van de beschikbare waterschapsarchieven tot een ordentelijk geheel.

In TWG 2026-2 zal een uitgebreider verslag van deze bijzondere bijeenkomst worden opgenomen.

(opm. excuus voor de beeldkwaliteit, de camera die normaliter gebruikt zou worden is in onderhoud de diagnose: waterschade en daarmee voortaan onbruikbaar).

Diederik is opgevolgd door Lars Boon en zijn naam kwam al een keer voorbij in een eerdere WP. Onderstaand maakt u kennis met hem.

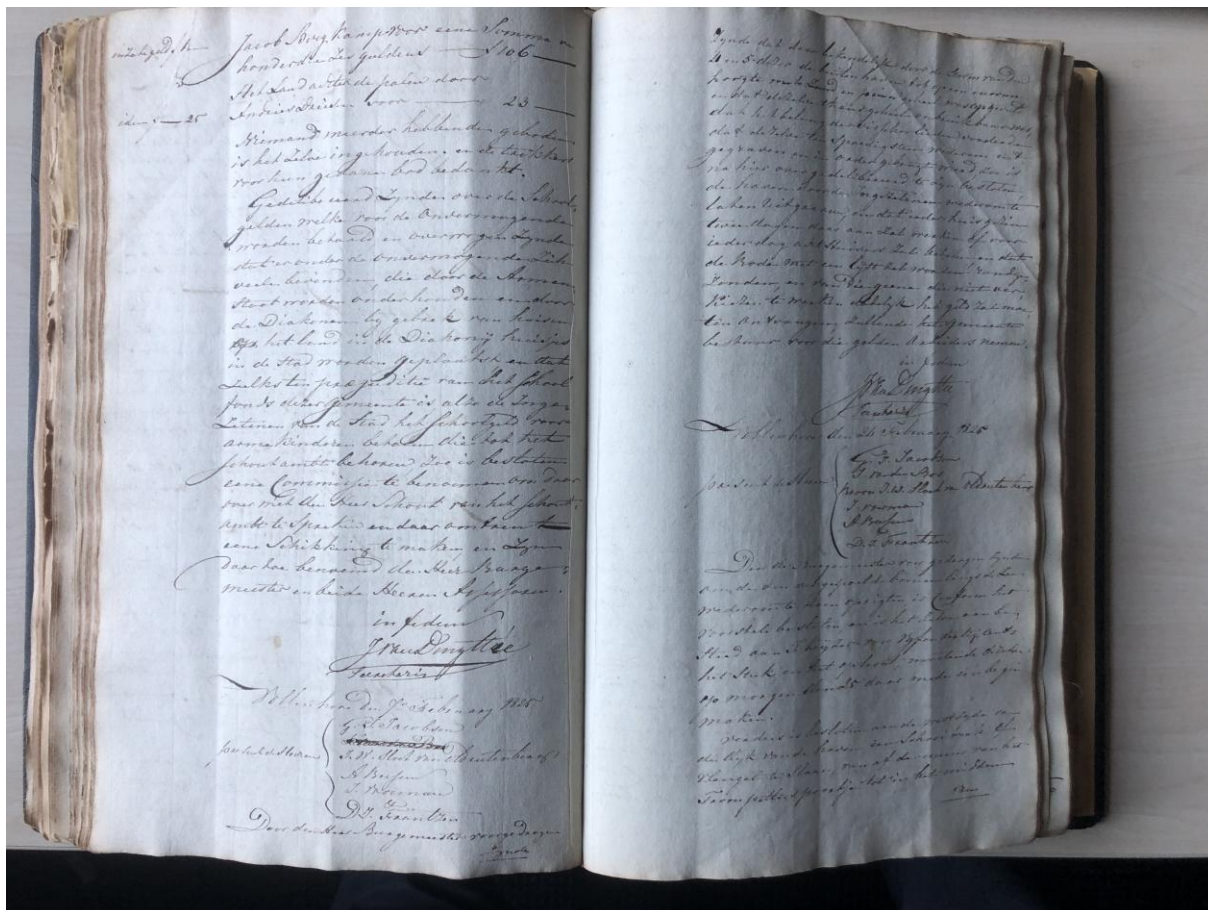
Mijn naam is Lars Boon en ik ben 29 jaar oud. Sinds 1 oktober ben ik werkzaam als historicus bij HHNK (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier). Ik ben geboren en getogen in het West-Friese Hoogwoud maar sinds mijn studie geschiedenis woonachtig in Amsterdam. Tijdens en na mijn studie ben ik werkzaam geweest bij het Scheepvaartmuseum en het Rijksmuseum. Later ben ik gaan werken voor het Westfries Museum in Hoorn. Daar hield ik me bezig met het maken van tentoonstellingen en educatie. Naast die werkzaamheden ben ik in 2023 betrokken geraakt bij het geschiedenisplatform The Dutch Historian. Daarmee maken wij historische content op social media, podcasts en publiceren we, zo is afgelopen jaar ons eerste boek: 'Een klein land vol geschiedenis' verschenen bij uitgeverij Ambo Anthos.

Bij HHNK houd ik me bezig met het borgen en uitdragen van het unieke watererfgoed. Dit door zowel intern als extern erfgoed op de agenda te zetten, in de vorm van lezingen, publicaties en aanverwante activiteiten. Ik hoop met mijn kennis en enthousiasme een brede groep mensen te enthousiasmeren voor het uitzonderlijke erfgoed in ons werkgebied en daarmee de link tussen het verleden, heden en de toekomst te versterken.

(wie weet wat Lars over 40 jaar aan het eind van zijn loopbaan bij HHNK allemaal aan kennis heeft opgedaan en in al die jaren met verve heeft weten uit te dragen, ve).

De aandacht gaat inmiddels meer uit naar de overstroming van de grote rivieren in 1926 maar '1825' kabbelt nog even na.

In de raadsnotulen van Stad Vollenhove heeft deze watersnood van 7 februari 1825 de aandacht en zelfs in 1831 komt het onderwerp nog een keer terug in de gemeenteraad. Het verslag begint links onderaan om op de bladzijde rechts te vervolgen.

(afb. raadsnotulen gemeente Stad Vollenhove, gemeentearchief Steenwijkerland; ve).

Ook in 1835 komt '1825' nog een keer terug als onderwerp in de gemeenteraad van Stad Vollenhove om reden dat de gemeente en het waterschap het niet eens kunnen worden over de afhandeling van de schade die door de watersnood in de stad was aangericht.

Unie van Waterschappen (Den Haag).

Water en bodem sturend, dat is een van de standpunten van de UvW. Om toekomstige bewoners te vrijwaren van grote schade als gevolg van verkeerde keuzes van gemeenten voor een bouwlocatie zou er meer gekeken moeten worden naar waar het water vandaan komt en waar het heen zal gaan stromen. Water en bodem zijn in beweging zeker als er rekening wordt gehouden met een stijgende waterpeil en de capaciteit van de bodem om water op te vangen en eventueel af te voeren. Het ligt dan niet voor de hand om te gaan bouwen in gebieden waarvan duidelijk kan zijn dat dit een groter risico op overlast voor bewoners en gebruikers op zal gaan leveren.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

Het jongerenpanel van het waterschap presenteerde op 28 januari plannen voor een schoner milieu van Stad tot Wad en als opmaat voor de Hart voor Schoner Water Week in juni. Voor het waterschap (en eigenlijk alle waterschappen) is zwerfafval een steeds groter wordend probleem. Door het jongerenpanel onderzoek te laten doen raken jongeren betrokken bij het onderwerp en zien de gevolgen van alle plastics die door alle sloten en kanalen in de Waddenzee terecht komen. Naar schatting gaat het jaarlijks om zo'n 100.000 blikjes en flesjes.

Adviezen van het jongerenpanel: betrek jongeren bij dit onderwerp op een manier die hen aanspreekt en via media die zij (veelvuldig) raadplegen. Betrek ook partners bij de initiatieven zoals scholen en verenigingen waar jongeren samen komen. Laat gemeenten ook tijd en energie steken om jongeren te attenderen op de voordelen van een schonere leefomgeving zowel op straat als in de groene omgeving en natuur.

Het algemeen bestuur was positief over de aanbevelingen en wil deze zeker opnemen in de doelstellingen voor de Hart voor Schoner Water Week 2026 en als er meer tijd nodig is in 2027.

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Vispassage bij Schuivenhuisje in de Dinkel is in gebruik genomen. Door de passage met 22 trappen is het voor vissen mogelijk geworden een hoogteverschil van 1,75 meter te overbruggen en zich zo beter te verspreiden over de hele Dinkel. Het Schuivenhuisje zelf is Rijksmonument en heeft Stoney schuiven. Het monumentale ensemble blijft door de monumentenstatus intact. Het volgende werk bestaat uit de aanleg van een nieuw gedeelte van de Dinkel ter hoogte van de stuw Stokkenspiek, ook hier is het doel: vissen en waterdieren de gelegenheid bieden nog verder stroomopwaarts te komen.

Er wordt samengewerkt met inwoners, eigenaren van landgoederen, gebruikers van land en gemeenten.

De Dinkel stroomt bijna in het uiterste puntje van Twente tussen Lattrop en Tilligte naar Duitsland.

(hier is een vergelijkbare ontwikkeling te zien die eerder rond de Berkel in de Achterhoek in gang is gezet en waar tijdens een van de VoorjaarsExcursies aandacht aan is besteed).

Circulair water en waterstof komen samen in pilot Almelo.

Hub2hub Twente, Saxion Hogeschool, Coöperatie de Waterbank, Jochem Water Solutions en het waterschap wordt onderzoek gedaan naar het zuiveringsproces aan de Vissedijk in Almelo. Het gezuiverde afvalwater levert groene waterstof, een van de vragen is of de vrijkomende zuurstof gebruikt kan worden bij het hele proces.

Het onderzoek is recent begonnen en loopt tot eind 2027. Afhankelijk van de resultaten wordt nagegaan of het breder toepasbaar is.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

Het waterschap zoekt door middel van net geopende Europese aanbesteding drie partijen die in de komende acht jaar (tot en met 2034) verschillende gemalen en stuwen gaan restaureren en opknappen. Voor de zomer moeten de partijen bekend zijn.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten).

Het hoogheemraadschap heeft een zienswijze ingediend op het Ontwerp Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Het hoogheemraadschap is in beginsel 'positief' maar dringt aan op duidelijkheid voor gebieden en landbouw waarbij rekening wordt gehouden met de stapeling van opgaven. Voor agrarisch natuurbeheer moet ruimte zijn. De provincie moet verder dan alleen het stikstofprobleem denken. De zienswijze is te vinden op de website van het hoogheemraadschap evenals het ontwerp UPLG van de provincie.

Hoogheemraadschap van Rijnland (Leiden)

Deze week is de overeenkomst getekend om de afvoercapaciteit bij het sluizencomplex Halfweg uit te breiden. Er komt een nieuwe doorstroomopening en het sluizencomplex wordt gerestaureerd. Met de extra opening moet de afvoer van overtollig water uit de

Haarlemmermeer naar het gemaal bij Halfweg sneller kunnen verlopen. De huidige beschikbare sluisjes bij Halfweg vormen nu een flessenhals zoals Henrik Hooimeijer, directeur water bij Rijnland het noemt.

De sluis staat op de gemeentelijke monumentenlijst.

Hoogheemraadschap Schieland & De Krimpenerwaard (Rotterdam)

Icoon van de maand: de roerdomp. Je hoort hem wel maar ziet hem niet, de roerdomp weet zich prima schuil te houden. Wie goed zoekt en luistert kan deze watervogel te zien krijgen. Het hoogheemraadschap heeft 15 icoonsoorten, als deze 15 in het gebied worden gesignaleerd en de ruimte krijgen dan gedijen veel andere soorten ook goed in de hele keten.

Hoogheemraad Jos Verdoold, honkvast in Bergambacht, 16 jaar lid van het algemeen bestuur en 7 jaar lid van het dagelijks bestuur. Op de website van het hoogheemraadschap staat iets over zijn werk en passie.

Waterschap Scheldestromen (Middelburg)

Naar aanleiding van de forse neerslag in Limburg (Valkenburg), België en Duitsland in 2021 heeft het waterschap voor de provincie Zeeland een stresstest op laten stellen. De vraag was waar zitten de zwakke plekken en wat moet er gedaan worden om grote schade te voorkomen als er een bui van 200 mm in 48 uur tijd valt zoals in 2021 het geval is geweest. In het landelijk gebied kan overtollig water binnen 2 dagen worden afgevoerd, in het stedelijk gebied kan dit 5 dagen duren.

Kortgeleden is er een eerste gesprek geweest om de uitkomsten van de stresstest te bespreken.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch).

Uitkoop van veehouders heeft gevolgen voor natuur en ook het waterschap. Veehouders die stoppen doen afstand van de veestapel in het kader van de stikstofuitstoot. Om toch een inkomen te genereren wordt de grond beschikbaar gesteld aan akkerbouwers en lelietelers. Deze bedrijven gebruiken meer regenwater en hebben een hoger gebruik van pesticiden. Met name pesticiden vormen een directe bedreiging voor de natuur. Met name in de Grote Peel voorziet het waterschap op termijn problemen.

Data

Op 7 maart en 11 april: Watersnoodwandeling 1953 in Stellendam. Stellendam is een van de zwaarst getroffen dorpen op Goeree-Overflakkee. De wandeling wordt georganiseerd door het Streekmuseum Goeree-Overflakkee.

Noot: beide wandeldata zijn al volgeboekt, er volgen echter nieuwe data. Mocht u mee willen wandelen dan dient u de website van het streekmuseum Goeree-Overflakkee in de gaten te houden.

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926.

2 april: Watersnoodmuseum Ouwerkerk bestaat 25 jaar en wil daar in een bijzonder programma tussen 15.30 uur en 18.00 uur op deze dag bij stilstaan. Een terugblik hoe het museum is ontstaan en een schets voor de ontwikkelingen in de komende jaren. Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwerkerk.

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum:
[www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: VWG bestaat 40 jaar

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Om in stijl af te sluiten (en nu de winter nog even voortduurt):

Vincent Erdin, secretaris VWG
14 februari 2026
Middelburg